

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Кафедра цивільно-правових дисциплін і трудового права
імені професора О.І.Процевського

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Правові проблеми забезпечення гендерної рівності та заборона дискримінації у сфері праці
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий) рівень

(назва рівня вищої освіти)

кафедра цивільно-правових дисциплін і трудового права імені професора О.І.
Процевського

(назва кафедри)

Харків – 2021 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна / вечірня форма навчання	заочна форма навчання
Українська		2020-2024	2020-2024
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 08 Право (шифр і назва)	Вид дисципліни Вибіркова	
	Спеціальність 081 Право		
Модулів – 4	Освітня програма 081 Право (шифр і назва)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		2021-2022	
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
	3-4	3-4	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи здобувача – 8	Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий) рівень	Лекції	
		16	6
		Практичні, семінарські	
		24	10
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		80	104
		Індивідуальні завдання: 0 год.	
Вид контролю:			
залік	залік		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни *«Правові проблеми забезпечення гендерної рівності та заборона дискримінації у сфері праці»* є формування у здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» предметних компетентностей, системи знань, вмінь та навичок в сфері правничих досліджень щодо забезпечення принципу рівності, заборони дискримінації, гарантування прав жінок й утвердження гендерної рівності у сфері праці, надання цілісного уявлення про наукову концепцію недискримінації за ознакою статі як засадничу цінність і правовий стандарт сучасного суспільства й юридичної науки й практично значущу категорію, забезпечену правовим захистом.

Основними завданнями вивчення дисципліни *«Правові проблеми забезпечення гендерної рівності та заборона дискримінації у сфері праці»* є

1. Отримання знань щодо теоретичних досліджень щодо забезпечення прав жінок, основних доктрин і принципів у сфері забезпечення гендерної рівності у сфері праці, наукового опанування змістовних та інституціональних аспектів функціонування відповідних механізмів в трудових відносинах.

2. Вивчення міжнародних стандартів для розкриття змісту принципу гендерної рівності у сфері праці в контексті наукових досліджень. Використовувати універсальні та регіональні стандарти гарантування недискримінації та забезпечення гендерної рівності в сфері праці у змісті наукових досліджень.

3. Застосування дослідницького підходу до вивчення національного правового механізму гарантування недискримінації та забезпечення гендерної рівності в сфері праці.

4. Формування навичок щодо наукового аналізу практичних справ в сфері забезпечення захисту прав жінок. Застосовувати дослідницькі навички на прикладах судових справ з огляду на розуміння принципу гендерної рівності та недискримінації у сфері праці.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-наукової програми формуються програмні компетентності:

ІК. Здатність розв'язувати комплексні наукові проблеми у галузі права, формувати концептуальні та методологічні знання у сфері юридичної науки, впроваджувати і примножувати загальнолюдські правові цінності, навчати правовим доктринам та принципам, на яких базується право, його тлумачення та особливості застосування.

ЗК 1. Здатність до оригінального, незалежного, самостійного та критичного мислення.

ЗК 2. Здатність здійснювати ефективне управління науковим дослідженням.

ЗК 3. Здатність визначати світоглядні, методологічні та соціокультурні основи наукових досліджень.

ЗК 4. Здатність використовувати інформаційні технології для проведення та апробації дослідження.

ЗК 7. Здатність дотримуватись академічної етики та академічної доброчесності.

ФК 1. Здатність аналізувати теоретичні та методологічні проблеми юридичної науки.

ФК 3. Здатність визначати та розв'язувати актуальні проблеми сучасної юридичної науки за напрямом дослідження.

ФК 4. Здатність оцінювати та аналізувати правові явища та правовідносини на дослідницькому рівні.

ФК 5. Здатність виявляти проблеми правового регулювання суспільних відносин та пропонувати шляхи їх вирішення.

ФК 6. Здатність визначати та оцінювати стан гармонізації законодавства Європейського Союзу та України на дослідницькому рівні.

ФК 7. Здатність розуміти та впроваджувати у дослідницьку та педагогічну діяльність принцип заборони дискримінації та забезпечення юридичної рівності.

ФК 8. Здатність виявляти та критично оцінювати наукові та законодавчі колізії, що не відповідають реаліям правової дійсності.

ФК 9. Здатність добирати, аналізувати та систематизувати законодавство та правозастосовну практику, що складає емпіричну основу дослідження.

ФК 10. Здатність до формування власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, її відстоювання та захисту.

3. Передумови вивчення дисципліни

Філософські фундації та етичні орієнтири конструювання наукових проектів. Академічно і

професійно орієнтоване спілкування.

4. Результати навчання за дисципліною

У результаті опанування змісту навчальної дисципліни здобувачі мають досягнути таких програмових результатів навчання:

ПРН 2. Знати нормативно-правові акти та юридичну практику за напрямом наукового дослідження.

ПРН 5. Вміти визначити об'єкт і предмет досліджень, використовуючи гносеологічні та інші методологічні підходи до розв'язання наукових проблем у галузі права.

ПРН 6. Вміти планувати та реалізувати на практиці оригінальне самостійне дослідження, яке має наукову новизну, теоретичну і практичну цінність.

ПРН 7. Використовувати сучасні наукові, нормативно-правові та інші інформаційні джерела для оцінки стану вивченості об'єкта досліджень і актуальності наукової проблеми.

ПРН 8. Визначати відповідність та взаємозв'язок національного законодавства й вітчизняної науки до правових стандартів і академічної доктрини Європейського Союзу.

ПРН 9. Вміти доступно, на високому науковому рівні доносити сучасні наукові знання та результати власних досліджень.

ПРН 10. Володіти навичками усної і письмової презентації результатів власних досліджень українською та іноземною мовами.

ПРН 11. Здійснювати вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, здобувачами, науковою спільнотою, суспільством в цілому.

ПРН 12. Визначати свої права і обов'язки як громадянина України, члена громадянського суспільства та наукового співтовариства.

ПРН 13. Діяти в академічному середовищі, дотримуючись принципів професійної етики та академічної доброчесності.

ПРН 14. Демонструвати здатність до ефективної самоорганізації у дослідницькій та викладацькій діяльності.

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Вступ до наукових досліджень у сфері заборони дискримінації та забезпечення гендерної рівності.

Тема 1. Гендер, стать та сексуальність: поняття, особливості, відмінності.

Поняття та сутність гендеру, статі та сексуальності. Становлення теорій гендеру. Гендерні стереотипи та гендерні ролі. Поняття та види сексуальних орієнтацій: історія розвитку та сучасний стан; порівняльний аналіз з європейськими країнами.

Тема 2. Теорія гендеру.

Гендерні ролі як норми та правила поведінки жінок і чоловіків, що ґрунтуються на традиційних очікуваннях, пов'язаних з їх статтю. Гендерна ідентичність як аспект самосвідомості, що описує переживання людиною себе як певної особистості. Характеристика гендерних стереотипів. Особливості гендерної філософії. Поняття та характеристика гендерних девіацій. Вітчизняні дослідження у сфері теорії гендеру.

Тема 3. Гендерна дискримінація, її ідентифікація та науковий опис.

Дискримінація: загальне поняття та види. Що робить захищені від дискримінації ознаки захищеними? Дискримінація за ознакою статі. Тест на гендерну дискримінацію. Дискримінація де-юре і де-факто. Тягар доведення у справах про гендерну дискримінацію. Проблематика множинної дискримінації: підходи до розуміння та кваліфікації. Вітчизняні не юридичні (філософські соціологічні, психологічні тощо), дослідження у сфері недопущення гендерної дискримінації.

Модуль 2. Юридичні дослідження заборони дискримінації та забезпечення гендерної рівності у світі міжнародних стандартів та національного законодавства.

Тема 1. Міжнародні стандарти у сфері гендерної рівності та недискримінації.

Пріоритет прав людини. Рівність громадян перед законом. Рівність незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними ознаками тощо. Принцип рівності чоловіка та жінки. Однакові можливості статей для участі в усіх сферах суспільного життя. Надання жінкам рівних з чоловіками можливостей у громадсько-політичній і культурній діяльності. Надання жінкам рівних з чоловіками можливостей у здобутті

освіти і професійній підготовці, у праці та винагороді за неї. Конвенція ООН «Про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок», Цілі розвитку тисячоліття ООН. Конвенції Ради Європи «Про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами». Юридичні дослідження міжнародних стандартів у сфері гендерної рівності та недискримінації.

Тема 2. Нормативно-правові акти у сфері недискримінації та забезпечення гендерної рівності.

Конституція України. Кодекс законів про працю України. Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків». Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні». Постанова Кабінету Міністрів України «Про проведення гендерно-правової експертизи». Наказ Міністерства соціальної політики України «Про затвердження Інструкції щодо інтеграції гендерних підходів під час розроблення нормативно-правових актів». Рівні можливості. Заборона дискримінації. Позитивні дії. Гендерно-правова експертиза. Юридичні дослідження українськоо законодавства у сфері гендерної рівності та недискримінації.

Тема 3. Гендерна експертиза законодавства у сфері недискримінації забезпечення гендерної рівності.

Правова експертиза. Гендерно-правова експертиза нормативно-правових актів. Дотримання принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в нормативно-правових актах. Запобігання прийняття законодавства, положення якого не відповідають принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків. Дослідження Постанови Кабінету Міністрів України «Про проведення гендерно-правової експертизи». Дослідження Наказу Міністерства соціальної політики України «Про затвердження Інструкції щодо інтеграції гендерних підходів під час розроблення нормативно-правових актів».

Модуль 3. Юридичні дослідження заборони дискримінації та забезпечення гендерної рівності у сфері праці.

Тема 1. Юридичні дослідження законодавчого регулювання недискримінації та забезпечення гендерної рівності у сфері праці.

Конституція України. Кодекс законів про працю України. Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків». Закон України «Про відпустки». Забезпечення жінкам і чоловікам можливості рівних можливостей у реалізації права на працю. Забезпечення жінкам і чоловікам можливості суміщати трудову діяльність із сімейними обов'язками. Здійснення рівної оплати праці жінок і чоловіків при однаковій кваліфікації та однакових умовах праці. Вжиття заходів щодо створення безпечних для життя і здоров'я умов праці. Вжиття заходів щодо унеможливлення випадків сексуальних домагань на роботі.

Тема 2. Дослідження наукою трудового права заборони дискримінації та забезпечення гендерної рівності у сфері праці.

Дослідження наукою трудового права забезпечення рівності прав працівників як принципу трудового права. Дослідження наукою трудового права недопущення дискримінації у сфері праці як принципу трудового права. Дослідження наукою трудового права конституційних засад гендерної рівності в Україні. Дослідження наукою трудового права теоретичних засад реалізації гендерної рівності у трудовому праві України. Дослідження наукою трудового права правового регулювання недопущення дискримінації у сфері праці за трудовим законодавством України. Дослідження наукою трудового права заборони дискримінації у сфері праці. Дослідження питань недопущення гендерної дискримінації на роботі у звітах громадських організацій.

Тема 3. Гендерна проблематика в освітніх програмах закладів вищої юридичної освіти

Репрезентація навчальних компонентів з гендерної проблематики в освітніх програмах закладів вищої юридичної освіти, зокрема, в освітньо-наукових програмах підготовки докторів філософії. Зміст гендерних навчальних курсів з гендерної проблематики в освітніх програмах закладів вищої юридичної освіти. Специфіка викладання навчальних дисциплін з гендерної проблематики в закладах вищої юридичної освіти, зокрема, при підготовці докторів філософії.

6. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна / вечірня форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Вступ до наукових досліджень у сфері заборони дискримінації та забезпечення гендерної рівності												
Тема 1. Гендер, стать та сексуальність:	64	2	2			60	64	2	2			60

поняття, особливості, відмінності.												
Тема 2. Теорія гендеру.	4	2	2				7		2			5
Тема 3. Гендерна дискримінація, її ідентифікація та науковий опис.	4		4				7	2				5
Разом за змістовим модулем 1	72	4	8			60	74	2	4			70

Модуль 2. Юридичні дослідження заборони дискримінації та забезпечення гендерної рівності у світі міжнародних стандартів та національного законодавства

Тема 1. Міжнародні стандарти у сфері гендерної рівності та недискримінації.	4	2	2				7		2			5
Тема 2. Нормативно-правові акти у сфері недискримінації та забезпечення гендерної рівності.	4	2	2				7	2				5
Тема 3. Гендерна експертиза законодавства у сфері недискримінації та забезпечення гендерної рівності	16	2	4			10	10					10
Разом за змістовим модулем 2	24	6	8			10	24	2	2			20

Модуль 3. Юридичні дослідження заборони дискримінації та забезпечення гендерної рівності у сфері праці

Тема 1. Юридичні дослідження законодавчого регулювання недискримінації та забезпечення гендерної рівності у сфері праці	4	2	2				7		2			5
Тема 2. Дослідження наукою трудового права заборони дискримінації та забезпечення гендерної рівності у сфері	4	2	2			10	7	2				5

праці												
Тема 3. Гендерна проблематика в освітніх програмах закладів вищої юридичної освіти	6	2	4				6		2			4
Разом за змістовим модулем 3	14	6	8			10	20		2	4		14

7. Теми лабораторних занять

№ п/п	Назва теми	Години	Кількість балів
1.			
2.			
3.			
	<i>Разом</i>		<i>Максимальна кількість балів –</i>

8. Самостійна робота

№ п/п	Опис завдання	Час для виконання (год.)	Критерії оцінювання
1.	Проходження курсу з неформальної освіти на платформі «Прометеус» Жінки та чоловіки: гендер для всіх https://courses.prometheus.org.ua/courses/IRF/101/2015_T2/about	40/60	Надання сертифікату про проходження курсу неформальної освіти
2.	Написання тез доповідей на власну тематику в межах модуля 2.	20/22	Вивчення методики та методології написання тез доповідей. Обрання актуальної теми тез доповідей. Повнота розкриття досліджуваної теми у тезах доповіді. Публікації тез доповідей.
3.	Написання тез доповідей на одну з наступних тематик: 1. Забезпечення рівності прав працівників як принципу трудового права. 2. Недопущення дискримінації у сфері праці як принципу трудового права. 3. Конституційні засади гендерної рівності в Україні. 4. Теоретичні засади реалізації гендерної рівності у трудовому праві України. 5. Правове регулювання недопущення дискримінації у сфері праці за трудовим	20/22	Вивчення методики та методології написання тез доповідей. Обрання актуальної теми тез доповідей. Повнота розкриття досліджуваної теми у тезах доповіді. Публікації тез доповідей.

	законодавством України. 6. Міжнародні стандарти у сфері гендерної рівності та недискримінації		
	<i>Разом</i>		<i>Максимальна кількість балів – 30</i>

9. Контроль навчальних досягнень

9.1 Система оцінювання навчальних досягнень здобувачів

Вид діяльності здобувача	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль2		Модуль3	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій							
Відвідування семінарських занять							
Відвідування практичних занять							
Робота на семінарському занятті							
Робота на практичному занятті	11	1	11	1	11	1	11
Виконання завдань для самостійної роботи	13	1	13	1	12	1	12
Виконання модульної роботи	10	1	10	1	10	1	10
Р а з о м							
Максимальна кількість балів						100	

9.2 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Тривалість проведення: 20 хвилин у межах практичного заняття у формі усної співбесіди з тематики модуля.

Максимальна кількість балів: 5 балів.

9.3 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Залік

Форма проведення: усна.

Тривалість проведення: 2 години.

Максимальна кількість балів: 100 балів.

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

9.4 Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

7. Поняття та сутність гендеру, статі та сексуальності.
8. Становлення теорій гендеру.
9. Гендерні стереотипи та гендерні ролі.
10. Поняття та види сексуальних орієнтацій: історія розвитку та сучасний стан; порівняльний аналіз з європейськими країнами.
11. Гендерні ролі як норми та правила поведінки жінок і чоловіків, що ґрунтуються на традиційних очікуваннях, пов'язаних з їх статтю.
12. Гендерна ідентичність як аспект самосвідомості, що описує переживання людиною себе як певної особистості.
13. Характеристика гендерних стереотипів.
14. Особливості гендерної філософії.
15. Поняття та характеристика гендерних девіацій.
16. Вітчизняні дослідження у сфері теорії гендеру.
17. Дискримінація: загальне поняття та види.
18. Дискримінація за ознакою статі.
19. Дискримінація де-юре і де-факто.
20. Тягар доведення у справах про гендерну дискримінацію.
21. Проблематика множинної дискримінації: підходи до розуміння та кваліфікації.
22. Вітчизняні неюридичні (філософські соціологічні, психологічні тощо) дослідження у сфері недопущення гендерної дискримінації.
23. Пріоритет прав людини.
24. Принцип рівності чоловіка та жінки.
25. Однакові можливості статей для участі в усіх сферах суспільного життя.
26. Надання жінкам рівних з чоловіками можливостей у громадсько-політичній і культурній діяльності. Надання жінкам рівних з чоловіками можливостей у здобутті освіти і професійній підготовці, у праці та винагороді за неї.
27. Конвенція ООН «Про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок».
28. Конвенція Ради Європи «Про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами».
29. Юридичні дослідження міжнародних стандартів у сфері гендерної рівності та недискримінації.
30. Дискримінація щодо жінок.
31. Нормативно-правові акти у сфері недискримінації та забезпечення гендерної рівності.
32. Гендерно-правова експертиза нормативно-правових актів.
33. Дотримання принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в нормативно-правових актах.
34. Запобігання прийняття законодавства, положення якого не відповідають принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.
35. Забезпечення жінкам і чоловікам можливості рівних можливостей у реалізації права на працю.
36. Забезпечення жінкам і чоловікам можливості суміщати трудову діяльність із сімейними обов'язками.
37. Здійснення рівної оплати праці жінок і чоловіків при однаковій кваліфікації та однакових умовах праці.
38. Вжиття заходів щодо створення безпечних для життя і здоров'я умов праці.
39. Вжиття заходів щодо унеможливлення випадків сексуальних домагань на роботі.
40. Дослідження наукою трудового права забезпечення рівності прав працівників як принципу трудового права.
41. Дослідження наукою трудового права недопущення дискримінації у сфері праці як принципу трудового права.
42. Дослідження наукою трудового права конституційних засад гендерної рівності в Україні.
43. Дослідження наукою трудового права теоретичних засад реалізації гендерної рівності у

трудового праві України.

44. Дослідження наукою трудового права правового регулювання недопущення дискримінації у сфері праці за трудовим законодавством України.
45. Дослідження наукою трудового права заборони дискримінації у сфері праці.
46. Дослідження питань недопущення гендерної дискримінації на роботі у звітах громадських організацій.
47. Репрезентація навчальних компонентів з гендерної проблематики в освітніх програмах закладів вищої юридичної освіти, зокрема, в освітньо-наукових програмах підготовки докторів філософії.
48. Зміст гендерних навчальних курсів з гендерної проблематики в освітніх програмах закладів вищої юридичної освіти.
49. Специфіка викладання навчальних дисциплін з гендерної проблематики в закладах вищої юридичної освіти, зокрема, при підготовці докторів філософії.

9.5 Шкала відповідності оцінок

Шкала оцінювання здобувачів за системою ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	74 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 – 73 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень балів знань (умінь)
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 – 34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

10 . Методичне забезпечення

Навчальна програма, робоча програма «Правові проблеми забезпечення гендерної рівності та заборона дискримінації у сфері праці», силабус курсу «Правові проблеми забезпечення гендерної рівності та заборона дискримінації у сфері праці»

11. Література

1. Hilary Charlesworth. The Women Question in International Law. *Asian Journal of International Law*, 2011, 1, pp. 33-38.
2. Hilary Charlesworth. The Women Question in International Law. *Asian Journal of International Law*, 2011, 1, pp. 33-38.
3. Kovalenko E., Galia I. Chanysheva, Roman I. Shabanov Environmental Problem of Dirt Accumulation in Ukraine and its Impact on Labor Relations in the Sphere of Protection of Labor. *Ekoloji*, 2019, Issue 107, Pages: 6001-6005, Article No: e107588.
4. Moskalenko O., Novikov D. The Level of Scope and Content of Teaching Gender-related Issues at Training Lawyers in Ukrainian. *Journal of Advanced Research in Dynamical and Control Systems*. Vol. 12. 07-Special Issue. P. 390-396
5. Moskalenko O., Novikov D. The Level of Scope and Content of Teaching Gender-related Issues at Training Lawyers in Ukrainian. *Journal of Advanced Research in Dynamical and Control Systems*. Vol. 12. 07-Special Issue. P. 390-396
6. Olena Y. Kostiuchenko, Olha V. Hots-Yakovlieva, Julia O. Sayenko. Gender inequality in healthcare in terms of employment and remuneration: legal means of overcoming the problem. *Wiadomości Lekarskie*. 2020. Vol. LXXIII, Is. 12. Part. 2. P. 2780-2784.
7. Olena Y. Kostiuchenko, Olha V. Hots-Yakovlieva, Julia O. Sayenko. Gender inequality in healthcare in terms of employment and remuneration: legal means of overcoming the problem. *Wiadomości Lekarskie*. 2020. Vol. LXXIII, Is. 12. Part. 2. P. 2780-2784.
8. Rosemary Hunter, ed. *Rethinking Equality Projects in Law: Feminist Challenges*. Onati International Series in Law & Society. Hart Publishing, Oxford, 2008. 204 p.
9. Rosemary Hunter, ed. *Rethinking Equality Projects in Law: Feminist Challenges*. Onati International Series in Law & Society. Hart Publishing, Oxford, 2008. 204 p.
10. Аніщук Н. В. Правові засоби викоринення гендерного насильства в Україні: історико-теоретичний аналіз : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук за спеціальністю 12.00.01 – теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень. Одеса, 2008. 43 с.
11. Боброва Ю.Ю. Гендерний аспект суддівської діяльності (теоретико-правовий вимір). : Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 / Приватний вищий навчальний заклад «Університет Короля Данила», Івано-Франківськ, 2020. 497 с.
12. Гендерна дискримінація: ідентифікації та механізм надання правової допомоги : методичні рекомендації / Л. Денисенко, Х. Кіт, Г. Федькович. ЮрФем, Координаційний центр з надання правової допомоги, 2019. 96 с.
13. Гендерні дослідження, проект «Донбаські студії» / Фонд ІЗОЛЯЦІЯ. Платформа культурних ініціатив; Представництво Фонду імені Генріха Бьолля. Київ, 2015. 228 с.
14. Грибовська А. А. Конституційні засади гендерної рівності в Україні. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. : Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02 / Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Міністерство освіти і науки України, Харків, 2019. 259 с.

15. Декларация относительно целей и задач Международной Организации Труда. Міжнародна організація праці: Декларація, Міжнародний документ від 10.05.1944. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/993_328
16. Добош З. А. Гендерна рівність і тендерна дискримінація у сфері трудових відносин. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. Вип. 7. С. 190-193.
17. Європейська соціальна хартія (переглянута). Рада Європи: Хартія, Міжнародний документ від 03.05.1996р. № ETS N 163. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_062.
18. Жернаков В. Поняття примусової праці за законодавством України. *Право України*. 1997. №10. С.35-39. С. 43.
19. Загальна декларація прав людини. ООН: Міжнародний документ від 10.12.1948 р. URL http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
20. Іоннікова І. А. Міжнародні стандарти праці у сфері звільнень з ініціативи роботодавця Актуальні проблеми політики. О., 2002. Вип. 13/14. С. 685–689.
21. Коваленко О. О., Шабанов Р. І. Дискримінація чи єдність та диференціація правового регулювання трудових відносин: що нівелюється МОЗ на шляху досягнення гендерної рівності в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. Вип. 6. С. 128-135.
22. Коваленко О.О. Міжнародні та європейські стандарти права на працю: правові проблеми державного визнання та дотримання в Україні. Організаційно-правові аспекти публічного управління в Україні. Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції, (м.Полтава, 23 квітня 2019 р.) Полтава: ПолтНТУ, 2019. С.231-233.
23. Коваленко О.О. Свобода волі працівника і роботодавця та її вплив на укладання, зміну та припинення трудового договору: монографія. Х.: ХНАДУ, 2015. 348 с.
24. Коваленко О.О. Щодо імплементації міжнародних та європейських стандартів права на працю до права України. *Тенденції розвитку науки трудового права та права соціального забезпечення: тези доповідей учасників міжнародної науково-практичної конференції* (Київ. 20 квітня 2018 р.) / за ред. д.ю.н., проф. М. І. Іншина, к.ю.н. І. С. Сахарук. Київ, 2018. 200 с. С.82-85.
25. Кодекс законів про працю України. Верховна Рада УРСР: Кодекс України; Закон від 10.12.1971 № 322-VIII. URL <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/322-08/page>.
26. Конвенція про дискримінацію в галузі праці та занять. Міжнародна організація праці; Конвенція, Міжнародний документ від 25.06.1958 № 111. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/993_161.
27. Конвенція про захист прав людини та основних свобод. Рада Європи: Конвенція, Міжнародний документ від 04.11.1950р. *Юридичний вісник України*.. 2005. №48.
28. Конвенція про основні цілі та норми соціальної політики: Міжнародна організація праці; Конвенція, Міжнародний документ від 22.06.1962 № 117. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/993_016.
29. Конвенція про примусову чи обов'язкову працю: Міжнародна організація праці; Конвенція, Міжнародний документ від 28.06.1930 № 29. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/993_136.
30. Конвенція про припинення трудових відносин з ініціативи роботодавця. Міжнародна організація праці; Конвенція, Міжнародний документ від 22.06.1982 № 158. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/993_005.
31. Конвенція про рівне ставлення й рівні можливості для трудящих чоловіків і жінок: трудящі із сімейними обов'язками: Міжнародна організація праці; Конвенція, Міжнародний документ від 23.06.1981 № 156. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/993_010.
32. Конвенція про скасування примусової праці: Міжнародна організація праці; Конвенція, Міжнародний документ від 25.06.1957 № 105. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/993_013.
33. Конституція України. Верховна Рада України: Конституція; Закон від 28.06.1996 р. №254к/96-ВР. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
34. Коренев А. О. Забезпечення рівності прав працівників як принцип трудового права: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.05 / Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. Луганськ, 2012. 210 с.
35. Костюк В. Міжнародні акти як джерело трудового права. *Право України*. 1999. №11.
36. Кушнір Н. В. Теоретичні засади реалізації гендерної рівності у трудовому праві України : дис. ... д-ра філос.: 12.00.05, 081; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. 208 с.
37. Марценюк Т. Гендерна рівність і недискримінація: посібник для експертів і експерток аналітичних центрів. Київ, 2014. 65 с.

38. Марценюк Т. Інтеграція тендерної складової в аналітичні матеріали. Київ : МФ «Відродження», 2019. 28 с.
39. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права. ООН : Міжнародний документ від 16.12.1966 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_042.
40. Міщай М. Міжнародні соціальні стандарти у системі джерел пенсійного права України. Публічне право. 2018. №2 (30). URL: <https://www.publichne-pravo.com.ua/files/30/32.pdf>.
41. Надання правової допомоги жінкам із вразливих груп: особливості роботи та алгоритм дій : методичні рекомендації / Х. Кіт, О. Гузь, О. Зайцева, С. Белай. ЮрФем, Координаційний центр з надання правової допомоги, 2019. 56 с.
42. Наливайко Л.Р. Степаненко К.В. Міжнародно-правові стандарти прав людини: навч. посібник / Л. Р. Наливайко, К. В. Степаненко. Дніпро: ДДУВС, 2019. 184 с. URL: http://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/3716/1/%D0%9C%D0%9F%D0%A1%D0%9F%D0%9B_%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87.%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_05.06.19.pdf
43. Новіков Д. О. Гендерна проблематика в освітніх програмах закладів вищої юридичної освіти. *Scientific and pedagogic internship "Modern approaches to the organization of the educational process for law students"*: Internship proceedings (August 24 – October 2, 2020). Frankfurt an der Oder, Federal Republic of Germany, 2020. С. 192-195.
44. Новіков Д.О. Мобінг поза законом: як протидіяти насильству на роботі. *Журнал «Спільне»*. URL: <https://commons.com.ua/uk/mobing-poza-zakonomyak-protidiyati-nasilstvu-na-roboti/>
45. Новіков Д.О. Мобінг поза законом: як протидіяти насильству на роботі. *Журнал «Спільне»*. URL: <https://commons.com.ua/uk/mobing-poza-zakonomyak-protidiyati-nasilstvu-na-roboti/>
46. Новіков Д.О., Лук'янчиков О.М. Правові аспекти протидії насильству на роботі (мобінгу). *Порівняльно-аналітичне право*. 2019. № 2. С. 94-97.
47. Новіков Д.О., Лук'янчиков О.М. Правові аспекти протидії насильству на роботі (мобінгу). *Порівняльно-аналітичне право*. 2019. № 2. С. 94-97.
48. О.І. Процевський. Вибрані твори/ упоряд.: В.О. Процевський, Р.І. Шабанов, О.О. Коваленко. Х.: ХНПУ ім. Г.С. Сковороди, 2018. 260 с.
49. Опішняк С.О. Міжнародні соціальні стандарти: порівняльно-правовий аналіз. *Право і суспільство*. 2020. №2. с. 58-63. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2020/2_2020/part_2/11.pdf.
50. Пономарьов С.Ю., Федорович І.Ю. Запобігання та протидія дискримінації в Україні: Посібник для працівників органів державної влади та місцевого самоврядування. К.: Міжнародна організація з міграції, Представництво в Україні, 2014. 74 с.
51. Правова доктрина України: в 5 т. Т. 3 Доктрина приватного права України / за заг. ред. Н.С. Кузнецової. Х. : Право 760 с.
52. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини. Верховна Рада України : Закон України від 23.02.2006 № 3477-IV. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>.
53. Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності /Президент України; Указ від 10.06.1997 № 503/97. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/503/97>.
54. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності. Верховна Рада України: Закон від 15.09.1999 № 1045-XIV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1045-14>.
55. Про ратифікацію Європейської соціальної хартії (переглянутої). Верховна Рада України: Закон України від 14 вересня 2006 р. № 137 – V: URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/137-16>.
56. Про соціальний діалог в Україні. Верховна Рада України; Закон від 23.12.2010 № 2862-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2862-17>.
57. Радутний О.Е. Гендерний мейнстрім та артхаус для майбутніх та сучасних юристок і юристів / Збірка есе за результатами проходження навчального курсу «Гендерні студії для майбутніх юристів і юристок» / Упоряд. О.О. Уварова. Харків : Право, 2019. С. 6-27.
58. Сахарук І. С. Недопущення дискримінації у сфері праці як принцип трудового права: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.05 / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. К., 2012. 230 с.
59. Сербин Н. В. Правове регулювання недопущення дискримінації у сфері праці за трудовим законодавством України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05; МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2018. 200 с.
60. Статут Організації Об'єднаних Націй: Міжнародний документ від 26.06.1945 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_010.

61. Твердовський І. М. Заборона дискримінації у сфері праці: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.05 / Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. Луганськ, 2011. 183 с.
62. Уварова О.О. Захист прав жінок: юридичні інструменти забезпечення гендерної рівності в Україні : навчальний посібник. Харків, 2019. 116 с.
63. Ярошенко О.М. Теоретичні та практичні проблеми джерел трудового права України: монографія. Х.: Вид. СПД ФО Вапнярчук Н.М., 2006. 456 с.

Додаткові ресурси

1. URL: <https://drive.google.com/file/d/1SrDXpJYIpvmUwIB2-46Hn85VdSZlP2T5/view>
2. URL: <https://drive.google.com/file/d/1eLxLYLGptgnRwisOU7kSya3R33oIfBpy/view>
3. URL: https://drive.google.com/file/d/1QTgGWRUa1fyFNvW5R_1NT0yvQIKVvnNZ/view
4. URL: <https://drive.google.com/file/d/1TTTm4Rx77YEaJwRq7UNkqbxqkLqBLlrw/view>
5. URL: <https://drive.google.com/file/d/1hG7TspjdGQNVtX45hwMDGsWTROWgW8ne/view>
6. URL: <https://drive.google.com/file/d/1PsTtXXtSHas66YEkY2-MehMQkHeSaBDN/view>
7. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/IRF/101/2015_T2/about
8. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:UNW+GENDER101+2020_T3/about